

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน

ร้อยเอกหญิงนาคยา แสงใส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก

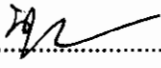
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

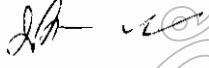
มิถุนายน 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

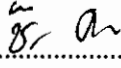
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ร้อยเอกหญิงนาคยา แสงใส ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

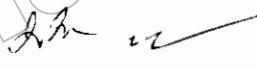

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุรี ไชยมงคล)

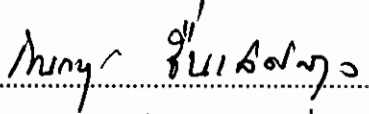

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาครูป)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

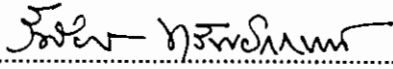

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชินฤดี กองศักดิ์ระกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นุรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาครูป)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกนุช ชินเลิศกุล)

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่...30...เดือน...พฤษภาคม.....พ.ศ. 2553

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ จากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาคฐป อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการค้นหาข้อมูล ศึกษาค้นคว้าความรู้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และประสบการณ์ต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้ผลงานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศรีตรัง เทศบาลเมืองสตูล ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกองเรือยุทธการ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกองการบินทหารเรือ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมโรงงานอุตสาหกรรมสตูล ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนชุมพลทหารเรือ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่ายเจษฎามหาราช ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนาวิกโยธิน และผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง สังกัดกองทัพอากาศ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

โอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา นาวาโทอนุสรณ์ แสงใส และพี่น้องที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งมหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้ให้การสนับสนุนให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และทุกๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

ร้อยเอกหญิงนาคยา แสงใส

51912909: สาขาวิชา: การพยาบาลเด็ก; พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการปรับตัว/ เด็กวัยก่อนเรียน/ ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน

นาตยา แสงใส: ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน (PREDICTORS OF ADAPTIVE BEHAVIOR OF PRESCHOOLERS RECEIVING SERVICE IN CHILD DAYCARE CENTER) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: นุจรี ไชยมงคล, Ph.D., มณีรัตน์ ภาคารูป, ปช.ด. 86 หน้า. ปี พ.ศ. 2553

การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่นำบุตรมารับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันสังกัดกองทัพอากาศจังหวัดชลบุรี จำนวน 126 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 ชุดได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของมารดาและบุตร 2) แบบสังเกตสภาพแวดล้อมที่บ้าน 3) แบบสอบถามลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ และ 4) แบบสอบถามพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ค่าดัชนีความตรงตรงเนื้อหา (Content Validity: CVI) ของแบบสอบถามชุดที่ 2-4 ได้เท่ากับ .83, .83 และ 1.00 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 2 และ 4 มีค่าคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) เท่ากับ .81 และ .83 และแบบสอบถามชุดที่ 4 มีค่าแอลฟาครอนบาค (α) เท่ากับ .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มารับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวเฉลี่ยเท่ากับ 37.40 ($SD = .42$, range 21-45) ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์และสภาพแวดล้อมที่บ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .287, p < .01$ และ $r = .152, p < .05$ ตามลำดับ) เด็กผู้หญิงปรับตัวได้ดีกว่าเด็กผู้ชาย ($r = .239, p < .01$) ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ($p > .05$) ปัจจัยที่ดีที่สุดในการทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนคือสภาพแวดล้อมที่บ้าน ($\beta = .258; t = 3.015, p < .05$) และรองลงมาคือ เพศของเด็ก (หญิง) ($\beta = .201; t = 2.352, p < .05$) ซึ่งตัวทำนายทั้งสองนี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนได้ร้อยละ 12.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 8.545, p < .001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านและเพศของเด็ก เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ามารับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน นอกจากนี้พยาบาลผู้ปฏิบัติการพยาบาลเด็กขั้นสูง หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็กยังสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมและสนับสนุนมารดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียนให้มีพฤติกรรมการปรับตัวที่เหมาะสมได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

51912909: MAJOR: PEDIATRIC NURSING; M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

KEYWORDS: ADAPTIVE BEHAVIOR/ PRESCHOOLERS/ CHILD

DAYCARE CENTER

NATTAYA SANGSAI: PREDICTORS OF ADAPTIVE BEHAVIOR OF PRESCHOOLERS RECEIVING SERVICE IN CHILD DAYCARE CENTER. ADVISORY COMMITTEE: NUJJAREE CHAIMONGKOL., Ph.D. MANEERAT PHAKTOOP., Ph.D., 86 P.2010.

The purpose of this predictive correlation research was to determine predictors of adaptive behavior, including child gender, temperament, home environment, family type, family income and mother's education. Simple random sampling was used to recruit sample. The sample consisted of 126 preschooler mothers who brought their children to receive service at child daycare centers, which were under the Royal Thai Navy in Amphoe Sattahip, Chon Buri province. Data were collected during February to March 2010. Research instruments included 4 scales; 1) the demographic questionnaire, 2) the Home Observation for the Measurement of Environment (HOME), 3) the child temperament questionnaire, and 4) the preschooler's adaptive behavior questionnaire. Content Validity Index (CVI) of the 2-4 scales were .83, .83, and 1.00, respectively. Kuder-Richadson (KR – 20) was used to examine reliability coefficients of the HOME and the preschooler's adaptive behavior questionnaire; and they were .81, and .83, respectively. Chronbach's alpha coefficient (α) of the child temperament questionnaire was .80. Data were analyzed by using frequencies, percentage, means, standard deviations, ranges, Pearson's correlation and multiple regression analyses.

The results of the study revealed that mean score of adaptive behavior of preschoolers receiving service in child daycare center was 37.40 ($SD = 4.2$, range 21 – 45). Child temperament and home environment were positively correlated to adaptive behavior of the preschoolers ($r = .287$, $p < .01$, and $r = .152$, $p < .05$, respectively). Girls had significantly better adaptive behavior than boys ($r = .239$, $p < .01$). Family type, family income and educational level of mother were not significantly correlated ($p > .05$). The best and significant predictor of the preschoolers' adaptive behavior was the home environment ($\beta = .258$; $t = 3.015$, $p < .05$) and the second best was child gender (girl) ($\beta = .201$; $t = 2.352$, $p < .05$). The two predictors accounted for 12.2 % ($F_{2,123} = 8.545$, $p < .001$) in the prediction.

These findings suggest that home environment and child gender are important factors influencing on preschoolers' adaptive behavior receiving service in child daycare center. In addition, Pediatric Advanced Practice Nurses (P-APN) and other child health care providers could develop an intervention program based on these results to promote and enhance child rearing of mothers with preschoolers to have more appropriate child adaptive behavior in the later life.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน.....	8
ทฤษฎีจิตภาวะของกิเซล.....	13
พฤติกรรมการปรับตัว.....	16
ความหมายของพฤติกรรมการปรับตัว.....	16
องค์ประกอบของพฤติกรรมการปรับตัว.....	18
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปรับตัว.....	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4 ผลการวิจัย.....	34
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	34
ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ และพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน.....	37
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทำนายได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐาน ทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา.....	40
ส่วนที่ 4 ปัจจัยทำนาย และปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมปรับตัว ของเด็กวัยก่อนเรียนได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษา ของมารดา.....	41
5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	44
สรุปผลการวิจัย.....	44
อภิปรายผล.....	45
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก.....	58
ภาคผนวก ข.....	60
ภาคผนวก ค.....	72
ภาคผนวก ง.....	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน สังกัดกองทัพเรือ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.....	29
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง.....	35
3	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของสภาพแวดล้อมที่บ้านของ เด็กวัยก่อนเรียนโดยรวมและแยกรายด้าน.....	37
4	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ ของเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน.....	38
5	จำนวน และร้อยละ ของเด็กวัยก่อนเรียนแบบต่างๆ จำแนกตามลักษณะพื้นฐาน ทางอารมณ์.....	39
6	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของพฤติกรรมการปรับตัวของ เด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและแยกรายด้าน.....	39
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์.....	40
8	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธีมาตรฐาน (Standard or Full mode multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัว ของเด็กวัยก่อนเรียน.....	42
9	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการปรับตัว ของเด็กวัยก่อนเรียน.....	43

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
---	---------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University